

Upravištvo: Ljubljana, Knažjeva
ulica 6. — Telefon št. 5122, 5123,
5124, 5125, 5126.

Inseratni oddelak: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 2. — Tel. 2492, 2493.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. savodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga č. 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina: ena mesečno Din 25.—
Za inostranstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knažjeva ulica 6. Telefon
5122, 5123, 5124, 5125, 5126. Maribor
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Str-smayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopis se ne vrača. — Oglasi po
tarifu.

Zagonetka poljsko-francoske zveze

Poljsko-nemška zveza praznuje prvo obletnico svojega obstoja. Čeprav se je svet na njo že nekoliko privadil ter evropski diplomatje pri vsem svojem dejanju in nehanju vedno računajo s tem danim dejstvom, predstavlja vendar kljub vsemu še vedno precejšnjo zagonetko. Prvo desetletje po svetovni vojni so se Poljaki dobro zavedali svojega neugodnega položaja, da jih je usoda posadila med dva velika naroda, od katerih eden teži na zapad, drugi na vzhod. Takšna sosesčina je že sama po sebi neka stalna opasnost za državo, ki leži med obema. Videli smo v nedavni preteklosti, da se je na pobudo Moskve razmerje med Rusijo in Poljsko kmalu izboljšalo, bržko so se priklile v Berlinu toliko spremenile, da je uradna nemška politika začela oglašati tako Poljsko kakor Rusijo. To zblizanje je bilo tem prirodnejše, ker so si sovjeti zaradi stalne napetosti v Aziji morali zavarovati hrbet na svoji evropski meji, Poljakom pa borbeni in bojevitilni Hitlerizem ni ravno obetal najjasnejših dni popolne varnosti s strani dednega sovražnika.

Manj razumljiv pa je bil svetu preokret, ki je dovedel do poljsko-nemške zveze in do znatne ohlaiditve stikov z Moskvo. Pogovor med Hitlerjem in Lipskim, poljskim poslanikom v Berlinu, ni mogel nenkrat odstraniti vseh razlogov in povodov za medsebojna nezaupanja med Poljsko in Nemčijo. Danes vemo že, da se je ta preokret pripravil že leta prej in da je maršal Pilsudski mislil nanj že tedaj, ko so poljsko-nemški odnosi stali v znamenju stalnih nemških pritiskov v Zenevi, na katere je včasih sledila za Poljsko sila neugodna rešitev. Priča za to usmerjenost Pilsudskega je senator rumunske konservativne stranke Pilipecu, ki je to odkrito izjavil v »Echo de Paris«, češ, da mu je stvar razodel sam poljski poslanik v Bukarešti. »Nemško-poljski sporazum ni nič slučajnega. Pilsudski deluje v tem pravcu že tri leta,« se je glasila izjava poljskega diplomata. Poljski režim je tedaj že tri leta pripravljaval zvezo z Berlinom, to je tudi v času, ko se je ocelanjal na Francijo in tudi iskal zveze ne samo v Budimpešti, marveč tudi v prestolnicah Male antante.

Omenjeni rumunski senator se z vso pravico vprašuje, kak smisel naj ima nemško-poljska zveza, ako ne čisto ofenzivnega na vzhod in na jug, t. j. proti Rusiji v pravcu na Kijev in proti Čehoslovski v pravcu na Košice in Užhorod. Rosenbergove sanje za pridobitev kolonizacijskega ozemlja v Ukrajini, ki jo je sam gospod Bog določil, da bo sprejela nemške koloniste, so v tej zvezi malo razumljive, ako vemo, da so v Poljski struje, ki zahtevajo »Poljsko od morja (Baltičkega) do morja (Črne)«. Kje bi tu bil prostor za nemško kolonizacijo, ostaja večna tajna. Realnejši so morda naklepi zoper Slovaško, vsaj v tem pogledu, ker Poljska meji na to ozemlje, ki nanj z juga gleda še neki drug reflektant. Seveda so to v danih okoliščinah samo slutnje, ki se lahko porode človeku ob pogledu na zemljevid, postanejo pa vrednote irealne, značaja, bržko se spustimo v analizo možnosti njih izvršitve in v presojo danih temeljev za tako izpremembo, ki si je morda žele v Varšavi in ki zanjo delujejo z vso znano histerijo madžarske duševnosti v Budimpešti.

V času, ko je Poljska dva meseca odkladala odgovor na vprašanje o vzhodnem paktu, se je tudi drugod porajalo ugibanje o čudni poljski zunanji politiki. Baselska »Nationalzeitung« je odkrito razglabljala tezo, da ima poljsko-nemška zveza v svojem bistvu nedvomno aneksijske namene. List pravi, da je proti vzhodnemu paktu lahko samo taka država, ki hoče izpremembo državnih mej. Samo s tega vidika so švicarske mu listu razumljivi neosnovani napadi poljskih listov na Čehoslovako ter neprimodna bratimljenja z Madžari. Poljsko-francoska zveza bi bila obrambnega značaja, nje v Varšavi nečelo; poljsko-nemška zveza pa ima samo napadalen značaj in nje so se oklenili Poljaki, čakajoč ugodne prilike.

Nemški listi opozarjajo »prijatelje na Poljskem« na nedavni poset čsl. novinarjev v Moskvi in na izjavo voditelja te ekspedicije Ripke, ki je dejal: »Čehoslovška je v takem položaju, da si mora iskati prijateljev; iskati si jih mora tam, kjer jih lahko najde; če jih najde lahko v Moskvi, jih mora iskati pač tam.« Pot v Moskvo gre sicer preko Varšave, toda tam o prijatelstvu s slovanskimi sosedi nečelo niti slišati. Za sedaj so tam v modi Nemci, Madžari in celo Japonci.

O čudni nemško-poljski zvezi prinaša tudi curiška »Weltfront« prav zanimivo podrobnost. Nemci grade na vzhodu močnejše utrbe, naperjene proti Poljakom. Delavski bataljoni kljukastega križa izvršujejo tam velikanski fortifikacijski načrt, ki je v obrambni sistem zael vse tamošnje reke, potoke in številne ribnike. Čehoslovški listi se z vso pravico sprašujejo: Zakaj neki med zavezniki tako obsežne utrbe in bojne priprave? V zvezi s tem primerjaja našo

Pomen in ozadje dogodkov v Sofiji:

Vlada močne roke v Bolgariji

Nova vlada generala Zlateva predstavlja po splošni sodbi režim močne roke, ki se je pričela z nastopom vlade Georgijeva, to je okrepitev državne avtoritete na znotraj in nadaljevanje politike miru na zunaj

Sofija, 23. januarja. t. Vlada kriza, ki je nastala z včerajšnjo nenadno ostavko vlade Kimona Georgijeva, je bila rešena s filmsko naglico. Brez posebnih konzultacij je kralj Boris takoj po ostavki vlade pozval v avdienco dosedanjega vodnega ministra generala Petka Zlateva ter mu poveril mandat za sestavo vlade. Že pol ure pozneje se je v novinarskih krogih razširila vest, da je nova vlada v glavnem že sestavljena in da gre samo še za zasedbo finančnega ministrstva, ki je prišlo zaradi zadnjih sklepov finančnega odbora sveta Društva narodov v velike stiske in kar je deloma pripomoglo k ostavki vlade Georgijeva. Po parurnih posvetovanjih pa je bilo tudi to vprašanje urejeno in o polnoči je Zlatev predložil kralju Borisu kompletno listo svoje vlade. Kralj je listo potrdil in novi ministri so še v teku noči na dvoru prisegli, danes zjutraj pa že na vse zgodaj prevzeli svoje posle.

Ob pol 1. zjutraj je novi ministrski predsednik general Petko Zlatev sprejel novinarje, jim objavil sestavo svoje vlade in podal kratko izjavo o svojem programu, ki jo objavljamo na drugem mestu. Vlada je sestavljena takole:

ministrski predsednik in minister vojske in mornarice: general Petko Zlatev; zunanje: dr. Kosta Batolov; notranje: polkovnik Krum Kolev; promet: dr. Nikola Zaharijev; prosveta: general Todor Radev; kmetijstvo: prof. Jamaki Molov; pravosodje: Mihajlo Kalendarov; finance: začasno nezasedeno, a posle bo vodil do zasedbe minister pravde.

Prva seja vlade

Sofija, 23. januarja. AA. Nova vlada generala Petka Zlateva je imela danes dopoldne kratko sejo v predsedstvu vlade. Na seji so se seznanili novi ministri s člani bivše vlade. Dalje so določili dnevni red prihodnje seje ministrskega sveta.

Program nove vlade

Sofija, 23. januarja. AA. Zastopnikom bolgarskih listov so sredi sporočili, da jih bo novi predsednik vlade general Petko Zlatev sprejel v vojnem ministrstvu. General Zlatev je novinarje sprejel šele ob 23. uri. Novinarjem, ki se jih je zbralo okrog 50, je nato prečital to-le izjavo:

Nova vlada bo nadaljevala delo svoje predhodnice in izvajala ideje od 19. maja. V notranji politiki bo nova vlada skušala uveljaviti popolno avtoriteto države. Prizadevanja vseh strokovnih in rodoljubnih ustanov naj se zlijejo v korist države.

Zunanjo politiko bo nova vlada vodila v dosedanjem pravcu. To je pot, ki vodi k združenju in trajnemu miru na Balkanu in k dobrim prijateljskim odnosom z vsemi sosedji. Vlada bo pospeševala tesne trgovinske in gospodarske stike z bližnjimi in daljnimi državami, s katerimi lahko imamo take stike.

Vlada je prepričana, da bodo obnoveni delo, ki se je pričelo 19. maja, podpirali vsi in da bo na tej podlagi vzklikla boljša in srenejša bodočnost vsemu narodu in državi.

Z Jugoslavijo hočemo še bolj poglobiti prijateljstvo

Ministrski predsednik general Zlatev in zunanji minister Batolov o bodočem razvoju odnosov med Bolgarijo in Jugoslavijo

Sofija, 23. januarja. AA. Novi predsednik bolgarske vlade in vojni minister general Zlatev je ljubeznivo sprejel dopisnika agencije Avale v Sofiji, ki mu je pripomnil, da jugoslovanska javnost z velikim zanimanjem spremlja sleherno politično izpremembo v Bolgariji, nato pa ga je vprašal:

»Ali smemo pričakovati, gospod predsednik, da bo vaša vlada nadaljevala politiko zblizanja in sporazuma z Jugoslavijo?«

General Zlatev: »Ne samo, da smete to pričakovati, prepričani morate biti o tem. Posebno moram naglasiti ravno to, da bo nova vlada nadaljevala politiko zblizanja in sporazuma z bratsko Jugoslavijo, politiko, ki sta jo tako srečno in prirčno začela vladarja obeh držav, politiko, ki jo bomo neomajno nadaljevali tudi po tragični smrti blagopokojnega kralja Aleksandra. Bolgarska vlada je prepričana, da bodo že dosežene sporazume in dogovore podkrepili še novi v blagor in napredek obeh bratskih narodov.«

Zunanji minister g. Kosta Batolov pa je dal zastopniku agencije Avale tole izjavo:

»Včerajšnja izprememba vlade ne bo vplivala na bolgarsko zunanjo politiko; ostala bo ista, kakor je bila doslej. Kakor je že predsednik vlade general Zlatev izjavil, si je nova vlada zadala naloge, da popolnoma izvede program od 19. maja. Ena izmed glavnih točk tega programa pa je ohranitev dobrih in prijateljskih odnosov z vsemi bližnjimi in daljnimi državami, v prvi vrsti pa s sosedi, ker je Bolgarija želela in želi bi

državo in Rumunijo. Ti dve državi sta sosedi in zaveznici, pa gradita most preko Dunava, da se še tesneje zvežeta. O graditvi utrdb pa ni tu, pri pravih zaveznicah, niti govora.

Tudi v Poljski sami se tu pa tam prav razločno kaže nezaupanje v zvezo z nemškim sosedom. General Sikorski je v »Kurjeru Warszawskemu« opozoril poljsko javnost na dejstvo, da carstvo kljukastega križa ne preneha oglašati Poljsko. »Že danes,« pravi general, »se nemške zračne križarke lahko pojavijo v 70 minutah nad Poznanjem in v 150 minutah nad Varšavo.« Zakaj se Poljaki boje ravno nemških križark? V

ti element miru in reda na Balkanu in v Evropi.

Posebno z Jugoslavijo je naše razmerje, kakor sem že imel priliko ugotoviti, prirčno in prijateljsko. Vladi obeh držav stopata neomajno po poti, zaznamovani s sestanki med nepozabnim kraljem Aleksandrom in našim kraljem. Naš in jugoslovanski narod sta si blizu po krvi in po kulturi in imata veliko poslanstvo, da z obnovo tesnega medsebojnega prijateljstva mnogo pripomoreta k okrepljeni miru na Balkanu in v Evropi. Naša iskrena želja je, da doprinesemo k čedalje večjemu razvoju kul-

Ozadje izprememb je v notranji politiki

Izpremembe v vladi so se pripravljale že delj časa

Sofija, 23. januarja. t. Izpremembe v vladi so izzvale v vseh političnih in diplomatskih krogih silno pozornost in so predmet najrazličnejših komentarjev. Ni pa še jasno, kakšen je pravi vzrok nastalih izprememb in ostavke vlade Georgijeva. Georgijev sam je na vprašanja novinarjev samo kratko izjavil: Vse je minljivo in tako je tudi moja vlada dovršila svoje delo ter se umaknila drugi. Več boste morda zvedeli od mojega naslednika. Tudi novi ministrski predsednik general Zlatev dosedaj ni podal nobene izjave in daje na vprašanja domačih in tujih novinarjev samo izogibajoče odgovore, iz katerih pa se še tem bolj sklepa, da so morali biti glob-

Pragi pravijo na to vprašanje: Mi smo zavezniki s Francijo in z Jugoslavijo in se ravno zato ne bojimo francoskih in jugoslovanskih letal. Poljaki pa s strahom gledajo ravno svojega zaveznika.

Ob obletnici nemško-poljske zveze je slednja svetu ravno tako nepojmljiva, kakor je bila ob sklenitvi. Kar pa je nepojmljivo, vzbuja nezaupanje in bojazn, da skriva nekaj nevarnega. Tega mnenja je vse evropsko časopisje, ki pravi, da voz, ki sta vanj vprežena silen in šibek konj, gre tja, kamor hoče močnejši konj. Evropa dvomi, da bi bila v sedanjem položaju silnejša ravno Poljska.

turnih in gospodarskih zvez z bratskim jugoslovanskim narodom. Pri zadnjih sestankih, ki sem jih imel s spoštovanim g. Jevtičem v Zenevi, sem se mogel vnovič prepričati, da vlada ista želja tudi v Beogradu. Ozračje pomiritve in prirčnosti, v katerem so se vršili naši raz-

govori s predsednikom jugoslovanske vlade, mi daje krepko vero v skorajšnjo ureditev vseh vprašanj, ki se imajo še urediti med našima dvema državama, in vero v svetlo bodočnost razmerja med Bolgarijo in Jugoslavijo.«

Dober vtis v Bolgariji

Javnost je z zadovoljstvom sprejela novo vlado, ker vidi v njej jamstvo za red in mir

Sofija 23. januarja. t. Sofijski listi poudarjajo predvsem, da imajo nastale izpremembe svoje vzroke izključno v notranji politiki. V splošnem pozdravljajo vlado generala Zlateva, ker vidijo v njej izraz neolčljive slege in povezanosti med narodom in vojsko ter izražajo nado, da bo nova vlada s še večjo odločnostjo nadaljevala notranjo in zunanjo politiko svoje pred-

Posebno pozornost je vzbudil uvodnik sofijske »Zore« z naslovom »Vlada generala Zlateva« v katerem pravi med drugim: Bolgarija je dobila novo vlado. Ne dvomimo niti najmanj, da bo nadaljevala delo, ki ima svoj začetek v 19. maju lanskega leta. Docela objektivno in brez vsake rezerve moramo ugotoviti, da sloni nova vlada na preizkušeni slegi in edinstvu med kraljem, vojsko in narodom. Vsa Bolgarija se veseli te slege, ki se je baš pri tej priliki manifestirala na tako sijajen način in pričakuje od nove vlade samo dobro za kralja, narod in državo.

Glede zunanje politike poudarja »Zora« prav tako kakor vsi ostali listi, da se bo nadaljevala po dosedanjih načelih, ki streme po zblizanju z vsemi balkanskimi državami in po sodelovanju z vsemi narodi v cilju okrepitve in konsolidacije miru. V notranji politiki bo mogla vlada, piše »Zora« dalje, naslanjajoč se na slogo vsega bolgarskega naroda, izvršiti one velike

naloge in cilje, ki so bili proglašeni 19. maja in ki žive v duši slehernega Bolgara.

Vojska neomajno za kralja

Sofija, 23. januarja. t. V političnih krogih so se širile vesti, da je bil upokojeni polkovnik Damjan Večev, eden izmed glavnih akterjev devetnajstomajskega prevrata, sredi aretiran in začasno konfiniran neznano kje. Zatrjevalo se je, da je pripravil nekako zaroto z nekaterimi drugimi vodilnimi krogi. V zvezi s tem se spravlja tudi ostavka sofijskega policijskega direktorja Načeva, o katerem se prav tako trdi, da je bil k ostavki prisiljen in da je začasno interniran. Glede na razne alarmantne vesti, ki se širijo po Sofiji, so se novinarji obrnili na predsednika vlade generala Zlateva, ki pa je vse te vesti odločno demantiral kot docela neresnične in dodal:

Nihče ni nikdar napravil nikakega pokusa, ki naj bi zmanjšal avtoriteto državnega poglavarja. Sedaj kakor vedno ljubim našega kralja ves narod. Bolgarska vojska je bila vedno složna in je to tudi sedaj. Zato sme biti vsa bolgarska javnost mirna in prepričana, da bo tako tudi ostalo. Bolgarska vojska je bila vedno najbolj zdrav element vse bolgarske uprave.

Stebri nove vlade

V vladi so trije odlični zastopniki vojske — Osebnosti novih ministrov

Sofija, 23. januarja. t. V bolgarskih političnih krogih označujejo novo vlado na splošno za vlado močne roke in utemeljujejo to pred vsem z dejstvom, da so v vladi odlični predstavniki vojske z ministrskim predsednikom generalom Zlatevim na čelu.

General Zlatev je rojen leta 1880, in je bil po absolviranju vojne akademije leta 1903. proizveden za oficirja. Nato je absolviral še generalštabno šolo v Petrogradu, nakar je po povratku v domovino zavezal različna visoka in odgovorna mesta v bolgarski vojski. V politiko se vse do zadnjega časa ni vmešaval in je šele 19. maja postal minister vojske in mornarice v vladi Georgijeva.

Polkovnik Krum Kolev, ki je prevzel notranje ministrstvo, pripada prav tako mlajši generaciji bolgarske vojske. Rojen je bil 1890. v Trnovu. Po dovršitvi vojne

akademije je bil proizveden za oficirja leta 1910. Zadnja leta je bil upravnik vojne akademije v Sofiji, od koder je sedaj prišel na položaj notranjega ministra. V vojaških in političnih krogih je na glas odličnega organizatorja ter strogega starišina, ki zahteva brezpogojno spoštovanje zakonov. Baš zaradi tega mu je tudi bilo poverjeno notranje ministrstvo, ker upajo, da mu bo uspelo brezpogojno uvesti zakonitost v vsem javnem življenju in tako dvigniti avtoriteto države.

Prosvetni minister general Todor Radev je rojen 1887. ter je postal general šele leta 1934. Vojno akademijo je dovršil v Petrogradu in Parizu ter se je po vojaških studijah posvetil reorganizaciji bolgarske vojske. Tudi on je znan kot odlični organizator in silen patriot. Zato so mu pred vsem poverili prosvetno ministrstvo, da v tem duhu preuredi vzgojo mladine.

Zunanji minister Kosta Batolov je že starejši bolgarski politik. Rojen je bil leta 1876. ter je študiral v Parizu in Zenevi. Prvotno se je posvetil odvetniškemu poklicu, bil pa je že leta 1908. izvoljen za narodnega poslanca. Pozneje je bil več let župan Sofije, zadnja leta pa bolgarski poslanik v Parizu. S tega mesta je bil lani 19. maja imenovan za zunanjega ministra v vladi Georgijeva in je to mesto obdržal tudi v novi vladi.

Minister pravde Mihajlo Kalendarov je po poklicu odvetničnik ter je študiral v Zenevi in Parizu. V politiki se je udeleževal že od leta 1913. je član izvršnega odbora mednarodne radikalne antante in velja za osebnega prijatelja voditelja francoskih radikalov Herriota.

Kmetijski minister prof. Jamaki Molov je pripadnik Demokratskega združenja in je sodeloval pri prevratu 9. julija 1923. V takratni vladi je bil prvi kmetijski minister in je pozneje sodeloval v raznih kabinetih.

Prometni minister dr. Nikola Zaharijev je najmlajši član nove vlade. Star je šele 35 let in je eden izmed voditeljev zemljoradniškega saveza. Kot narodni poslanec je bil do razpusta Sobraja tudi njegov podpredsednik. Prvikrat je postal minister v vladi Georgijeva 19. maja.

Preprečeno rovarjenje

Sofija, 23. januarja. t. Zadnje dni je policija prišla na sled obsežnemu rovarjenju komunistov, ki so se vrgli sedaj zlasti na železnice. Dognala je, da so se v okolici Sofije, pa tudi v Sofiji sami vršili tajni sestanki raznih železničarskih organizacij s komunističnimi emisarji. Policija je izvršila več aretacij in tudi sicer izdala ukrepe, ki bodo omogočili nadaljnje rovarjenje komunistov. V zvezi s tem se doznava, da so tudi makedonstvujuči skušali novo akcijo, ki pa se je zlomila na odločnem nastopu oblasti. Danes so aretirali mnogo znanih voditeljev protogorovcev.

